

A múzeumpedagógiai munka tapasztalatairól

A Néprajzi Múzeum két állandó kiállítása alapján

PAPPNÉ MÉSZÁROS JOHANNA

A Néprajzi Múzeumban 1975 óta folyik közművelődési és múzeumpedagógiai tevékenység. Az azóta szerzett tapasztalatok segítségével kialakult gyakorlat jellemzi mai múzeumpedagógiai munkánkat, amely korántsem statikus, mindig alakítunk, változtatunk a formákon, módszereken az igények, lehetőségek és tapasztalatok figyelembevételével. Különböző eddigi felmérésekből, statisztikai adatokból tudjuk, gyakorlati munkánk során tapasztaljuk, hogy a múzeumokat – legalábbis rendszeresen – csak bizonyos korosztályok látogatják, elsősorban az ifjúság, különösen a gyerekek.

A múzeumok a kiállításokat a látogatóknak, a heterogén összetételű közönségnek rendezik. A múzeum, a tárlók, a feliratok felnőtt „méretre” készülnek, nem is szólva a kiállított anyagról, a mondanivalóról, a kiállítás megértéséhez szükséges előzetes ismeretekről. Nekünk, múzeumpedagógusoknak éppen ezért fontos feladatunk, hogy mindezt „lefordítsuk” a gyerekek „nyelvére”, hogy őket, a jövő múzeumlátogatóit közelebb hozzuk a múzeumhoz, kiállítást szerető, és értő felnőttekké neveljük. E feladatokkal párhuzamosan segíteni szeretnénk a pedagógusoknak is, ill. szeretnénk hozzájárulni az oktatás szemléletesebbé tételéhez, az iskolában megszerezhető ismeretek kiegészítéséhez. Hiszen pl. a magyar nyelv és irodalom vagy a történelem tantárgyak tanítása közben a pedagógus gyakran kerül olyan helyzetbe, hogy a néprajztudományt kell segítségül hívnia bizonyos tények vagy fogalmak megértéséhez. De szüksége lehet a földrajz vagy technika tantárgyak oktatásánál is a néprajzi ismeretekre, szemléltetésre.

A Néprajzi Múzeum két állandó kiállítása olyan hatalmas ismeretanyagot közöl, hogy azt akár egy-egy másfél-kétórás látogatás során sem – vagy csak felületesen – tudják a gyerekek befogadni. Ezért egy-egy látogatás alkalmával a kiállításnak csak egy-egy egységét dolgozzuk fel a gyerekekkel, azt viszont minél sokoldalúbban, korosztályi sajátosságainak megfelelően:

1. Az elméleti rész a kiállítás megismerését célozza a tárgyak, fényképek, feliratok és magyarázatok segítségével.

2. A filmvetítés során – a filmarchívumunkban legtöbbször van a témához kapcsolódó film – a kiállításon szerzett ismereteket szeretnénk bővíteni, szemléletesebbé tenni. A filmben „megmozdulnak” a tárgyak, a gyerekek látják, megértik használatukat vagy készítésüket, képet alkothatnak más emberekről és kultúrákról.

3. Gyakorlati rész: – a kiállításban megismert valamely egyszerű tárgy, eszköz elkészítése, vagy egyszerű technika kipróbálása. A kiválasztott tárgy vagy technika jellemző az adott közösségre, jelrendszerére. A készített tárgyat a gyerek magával viheti, a sajátja lesz, ezáltal hazavisz valamit a múzeumból, ami kézzelfoghatóan kapcsolja a szerzett ismeretekhez, élményekhez.

Részlet a Foghtűy Krisztina és Harangi Anna által összeállított, a PSzM Projekthez benyújtott Múzeumpedagógiai útmutatóból.

Az állandó kiállítások és foglalkozásai

Az őstársadalmaktól a civilizációkig című kiállításunk 12 éves. Ennyi év után is felmerül a kérdés: mi is ez a kiállítás? Meséskönyv, képeskönyv, történelem, földrajz, egzotikus utazások, küzdelem az életért, a fennmaradásért, jéghegyek, sivatagok, trópusok... és még mennyi kép, fogalom jelenik meg fantáziánkban a kiállítás láttán! Címe azonban arra figyelmeztet, hogy itt valami fontosat tudhatunk meg az emberről, az emberiségről.

Az emberiség gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődése néhány ezer év alatt igen nagy utat tett meg. A fejlődés azonban nem egyszerre ment végbe az egész emberiség körében. Míg a Föld egyik részén már civilizált társadalmakat találunk évezredekkel ezelőtt, addig a másik részén őskőkori kultúrájú embercsoportok éltek a közelmúltban is.

A kiállítás rendezői arra törekedtek, hogy az emberiség életmódbeli fejlődésének néhány jellemző példáját ismertessék meg a látogatókkal. Nem régészeti, nem történeti, hanem néprajzi kiállításról van szó, amely mondanivalójának kifejtésére az etnológia eszközeit használja fel. A mi történelemoktatásunk még most is azt a fejlődési láncot mutatja be, amelyből az európai kultúra eredeztethető. Ez a kiállítás megismerteti a látogatót 19 különböző fejlettségű – Európán kívüli – társadalom életmódjával, eszközeivel, a világról alkotott elképzeléseivel, művészetével. A tárgyak mind abból az időből valók, amikor az európai eredetű gyarmatosítás és az ipari civilizáció még nem változtatta meg alapjaiban a társadalmak mindennapi életét és mesterségesen teremtett környezetüket: a kultúrát. (1)

E különböző kultúrák bemutatása alkalmas arra is, hogy a másságot is megértessük, elfogadtassuk a gyerekekkel. Az itt bemutatott embereknek szegényes eszközkészletük volt, ám közvetlen környezetükről nagyon sokat tudtak, bonyolult hiedelemviláguk volt, amely nemcsak szertartásaikban, hanem mítoszaikban, legendáikban is megnyilvánul. Elgondolkozhatunk azon, hogy tudunk-e annyit ma közvetlen környezetünkről, ismerjük-e saját kultúránk mítoszait, legendáit?

Az egyes foglalkozásokon a kultúrák bemutatását bizonyos szempontból azonos fonalra fűzzük:

- a világtérkép előtt meghatározzuk a bemutatandó kultúra helyét;
- természeti környezet, növény- és állatvilág
- élelemszerzés módja: ennek kapcsán közöljük a további ismereteket: mit jelent a zsákmányolás, mit a termelés?
- eszközkészlet, technológia;
- lakás, település;
- közlekedés, szállítás;
- társadalom, a gyermekek belenevelődése a felnőttek világába;
- művészet, hitvilág, mesék, mítoszok.

Természetesen nem ragaszkodunk mereven ehhez a sorrendhez; az egyes kultúráknál domináló jelenségek határozzák meg azt, valamint a gyerekek aktivitása, az, hogy mennyire fedezik fel maguk a megismerendő világot, illetve mennyire várják a múzeum-pedagógustól, hogy vezesse őket.

Az alábbiakban ismertetem a foglalkozássorozat néhány fontosabb mozzanatát. Az első találkozás alkalmával megismerkedik egymással a csoport, a pedagógus és a múzeum munkatársa. Sor kerül az épülettel való ismerkedésre is (Hauszmann Alajos neoreneszánsz palotája megérdemli!). Néhány mondatot beszélgetünk a múzeum történetéről, gyűjteményeiről, kiállításairól is.

1) Zsákmányolók I. Ausztrália őslakói és a busmanok

Először bővebben megismerkedünk a zsákmányoló életmóddal, majd Ausztrália őslakóival (lehetőség szerint követve a vázlatot). Felhívjuk a figyelmet a kontinens különleges állatvilágára. A vadászeszközök közül a legtöbb gyerek ismeri és felismeri a buherángot, és igénylik, hogy erről bővebben beszéljünk. A tűzfúró eszköz kapcsán szólnunk a tűz szerepéről. A legizgalmasabb tárgy a „vérbosszú cipő”. Fantáziájukra, érzelmeikre hat ez a kérdés, és – bár nem tartozik szempontunkból a legfontosabb tárgyak közé – igen részletesen kell foglalkoznunk a vérbosszú kérdésével, ehhez elsősorban az irodalmat hívjuk segítségül.

Ennél az egységnél módunk van bemutatni különböző – elsősorban pattintott – köeszközöket, és párhuzamot vonni az emberiség fejlődésének bizonyos szakaszával.

A busmanok esetében a környezethez való alkalmazkodás jelentőségét emeljük ki. Különösen a félsivatagi éghajlat szerepét, a víz megtalálásának „tudományát”, a leleményes vadászmodokat említjük. Mindehhez a legtöbb csoport aktívan kapcsolódik, mindig van néhány gyerek, aki olvasmány- vagy filmélményéről beszámol. Fontos megemlítenünk, hogy a sivatag a busmanok számára az élet kereteit biztosítja, a szűkös körülmények, a vízhiány nemcsak az élet megnehezítői, de védelmet is jelentenek az idegen támadókkal szemben.

A foglalkozás gyakorlati részében egy ausztrál kultikus tárgyat, az ún. vaningát másoljuk le (a megoldás egyszerű „pókfonás”, hurkapálca és fonal szükséges hozzá), vagy a busmanok ékszereinek ötlete nyomán gyöngyöt fűzünk.

2) Zsákmányolók II. Tűzföldi indiánok és eszkimók

Más előjellel zord éghajlatról, másfajta alkalmazkodásról kell itt beszélnünk mindkét kultúra bemutatásánál. Megbeszéljük, hogy a Tűzföld honnan kapta a nevét. Nagyon hat a tanulók érzelmeire, hogy a tűzföldi indiánok lélekszáma az 1950-es években nem érte el a százat, ennek okaira is kíváncsiak a tanulók.

A következő kultúrát már félig letelepedett életforma jellemzi, ugyanis változik az eszkimók téli és nyári lakó- illetve vadászóterülete. Igen fontos, hogy részletesen megbeszéljük, milyen kitűnően tudtak alkalmazkodni zord természeti környezetükhöz, a hósi- vataghoz. Különös részletességgel ismerkedünk meg azokkal a tárgyakkal, amelyek alkalmazkodó képességük, leleményességük leglátványosabb bizonyítékai (kajak, anorák, hószemüveg). A gyakorlati részben „hószemüveget” készítenek a gyerekek.

3) Az obi-ugorok és az Amur-menti népek kultúráját egy teremben mutatja be a kiállítás. A foglalkozás során elsősorban az obi-ugorokkal foglalkozunk, mivel ők legközelebbi nyelvrokonaink. Olyan zsákmányoló gazdálkodást folytató csoportokról van szó, melyeknek már állandó településeik vannak, magasabb fejlettségű népek hatósugarában élnek, prémvadászattal és kereskedelemmel foglalkoznak, sőt egyes csoportjaik rénszarvas- tartással, mások kezdetleges földműveléssel is. Igaz, hogy maguk még nem állítanak elő, de már használnak a cserekereskedelem révén hozzájuk került fémtárgyakat. Részletesen beszélünk e népek hitvilágáról, a sámánizmusról is és közösen megkeressük a hasonlóságot a sámán és a magyar népmesék táltosa között.

Különös figyelmet fordítunk díszítő művészetükre: részben azért, mert fontos, hogy használati tárgyaikat díszítették, másrészt pedig a nyírfakéregből készült tárgyak közül kiválasztunk egy kalapot, lerajzoljuk díszítményeit és ehhez hasonlót készítenek kartonból a foglalkozás gyakorlati részében.

4) A piaroa indiánok az Amazonas vidéki trópusi őserdőben élnek. Itt kerül sor arra, hogy a tanulókkal tisztázzuk kiket nevezünk indiánoknak. Beszélgetünk a trópusi őserdőről, arról, hogy mit jelentett ott élni. Ezen a foglalkozáson felvetődik a kérdés, hogy mit jelentett az emberiség történetében a zsákmányoló életmódról a termelésre való áttérés (ezek az indiánok ugyanis égetéses-irtásos, ásóbotos földművelést folytattak), és hogyan maradtak meg bizonyos zsákmányoló tevékenységek. A kiállításnak ez az egysége gazdag anyagot mutat be, jól reprezentálja az életmódot, hitvilágot, művészetet.

A gyakorlati részben testpecsételőt vagy ékszert készítenek a gyerekek.

5) A Melanézia őslakóit bemutató foglalkozáson a közlekedést emeljük ki, hiszen a szigetek között komoly hajózást folytattak (utalunk *Heyerdahl*/valamelyik könyvére). Melanézia őslakói is ásóbotos földművelést folytattak, de ők már állattartással is foglalkoztak (tisztázzuk mi a különbség az állattartás és az állattenyésztés között). A tengerparton fontos és fejlett volt a halászat, amit a kiállítás is jól bemutat.

Ez a foglalkozás alkalmas arra is, hogy „messzi népek magyar kutatóiról” beszélges- sünk, hiszen *Bíró Lajos* természettudós nemcsak a Néprajzi Múzeum, hanem a Termé- szettudományi Múzeum óceániai gyűjteményét is gyarapította. A gyakorlati részben, mi- vel olyan sok álarcot mutat be a kiállítás – mi is álarcot készítenek.

6) Afrikai földművelők

Ezen a foglalkozáson két fejlettebb földművelő néppel ismerkedünk meg (libériai fő- nőkségek, kongói-kuba királyság). Beszélünk a földművelés szerepéről, jelentőségéről, arról, hogy milyen társadalmi változásokat idézett elő. Több olyan fogalmat megismernek

ezen a foglalkozáson a gyerekek, amelyet ma is használunk, mint pl. adó vagy pénz, de más jelentett azokban a kultúrákban, mint napjainkban.

A foglalkozás gyakorlati részében egyszerű szövési technikát próbálnak ki a tanulók, mivel ez az egység az, ahol először jelennek meg különböző mesterségek termékei (a fémművesség, a takácsmesterség).

7) A nomád állattartókat a kelet-afrikai maszájok és a kirgizek képviselik a kiállításon. Beszélgetünk a nomadizmus jelentőségéről, arról, hogy mit jelent, ha egy népnek kizárólagos foglalkozása az állattenyésztés. Megfigyelik a tanulók, hogy a legtöbb használati és dísz tárgy állatbőrökből, csontból készül. A kirgiz jurta kiemelkedő tárgy ezen a foglalkozáson, mert jól szemlélteti hogyan lehetett egyszerűen, könnyen e pásztornépeknek „lakásukkal együtt tovább költözni és azt új helyen ismét felállítani.

A gyakorlati foglalkozáson egyszerű bőrtárgyat készítünk. Az őstársadalmaktól a civilizációkig című kiállítás ilyen részletes, az általános iskolás korosztály színvonalán való feldolgozása során a tanulóknak alkalmuk volt megismerni a használati eszközök fejlődésével, a természeti környezet szabta megélhetési lehetőségekkel, különböző népekkel, a világról alkotott sokféle elképzeléssel. Az ismerkedés középpontjában mindvégig az ember állt, küzdelmeivel a mindennapokban a megélhetésért, fennmaradásért, örömeivel, reményeivel ünnepeikben, mítoszaikban.

A magyar nép hagyományos kultúrája című kiállításunk 1991. június 15-én nyílt, előtte hosszú ideig – közel fél évszázadig – nem volt a Néprajzi Múzeumban magyar népi kultúrát bemutató állandó kiállítás. Múzeumpedagógiai munkánk ugyanúgy érzékelte ezt a hiányt, mint a látogatók. Az elmúlt években természetesen sok olyan időszak kiállítását rendezett a Néprajzi Múzeum, amely a magyar népi kultúra valamely területét mutatta be (néhány példa: Magyar pásztorművészet, Paraszti konyha, Gyermekélet a régi magyar faluban, A szűr stb.)

Ezeket a kiállításokat szervezett csoportoknak részletesen feldolgoztuk és mintegy előgyakorlatokat végeztünk a majdan megnyíló „magyar állandó kiállítás” feldolgozásához.

Az előzőekből is kitűnik, hogy míg az Őstársadalmaktól a civilizációkig című kiállítás feldolgozásában 10-12 éves tapasztalatainkat kamatoztattuk, az itt következő foglalkozások bemutatása elsősorban terveinkre és csak másodsorban tapasztalatainkra épül.

A kiállításához az 1992-es tanévben az alábbi foglalkozásokat tartottuk:

1) Bevezető foglalkozás

Ismerkedés a csoporttal (életkor, iskolatípus, esetleg ha szakkörrel látogatnak a múzeumba, a szakkör célja, feladatai), a pedagógussal illetve a csoport megismerkedik a múzeumpedagógussal, múzeummal néhány mondatban, melyet séta követ bemutatva „a magyar parasztság hétköznapijainak és ünnepeinek tárgyi emlékeit a XVIII. sz. végétől az első világháborúig terjedő időszakból, a magyar nyelvterület egészéről”. Néhány alapfogalom megbeszélésére is sor kerül, amelynek ismerete a kiállítás további feldolgozásánál szükséges lesz (pl. jobbágy, paraszt, falu, város, vallások stb.)

2) Halászat, vadászat, gyűjtögetés

A foglalkozásokat az Őstársadalmaktól a civilizációkig című kiállításban kezdjük, ahol megnézünk néhány jellegzetes tárgyat a témánkhoz kapcsolódóan. Ezt követően leme gyünk a magyar kiállításba, ahol a Paraszti munka című egységben először „a vizek”-ről beszélünk – nemcsak a halászatról, halászokról, eszközeikről hanem a pákászokról is, hiszen tevékenységük kapcsolódik a gyűjtögetéshez.

Innen „az erdők” egységéhez lépünk, ahol folytathatjuk a gyűjtögetéssel való ismerkedést és itt beszélhetünk a vadászatról. A korszakban domináló orvvadászat eszközei mellett más vadásztermékekkel is megismerkedhetnek a tanulók. Lényeges tisztázni, hogy a parasztokat a vadászatból törvény szorította ki, ezért folyamodtak orvvadászathoz.

A foglalkozás gyakorlati részéhez a különböző vízparti növényeket – melyek közül a gyékény és a nád a paraszti munkában is jelentős – használjuk fel, gyékényállatkákat figurákat készítettünk.

3) Földművelés

Elsősorban az afrikai földművelőknél kíséreljük meg bemutatni e termelő tevékenységre való áttérés jelentőségét. A magyar kiállítás Paraszti munka című termében „a tanya”, „a rét”, a „szántóföldek”, a „szőlők” és a „kertek” című egységek bőséges lehetősé-

get adnak arra, hogy bemutassuk a különböző művelési rendszereket, növénykultúrákat és a hozzájuk kapcsolódó tárgyakat, eszközöket.

Nagyon sok olyan tárggyal, fogalommal ismerkedhetnek meg a gyerekek, amelyeknek eddig csak a nevét, esetleg ábráját ismerték korábbi tanulmányaikból, olvasmányaikból, népmesékből (pl. véka, járom, borona, löcs, kereplő, széna, szalma stb.)

A foglalkozás gyakorlati részében beszélgetünk az aratókoszorúról, amelyet a kiállításból kijövet megnéztünk. Mivel az aratókoszorú készítése bonyolult és igényes feladat egyszerűbb dísz tárgyakat készítünk szalmából.

4) Állattartás

A paraszti munka egységében kerül sor az állattartás bemutatására. A kiállítás első sorban a szilaj, félszilaj állattartás ismertetésére ad lehetőséget, az istállózó tartásról, állattenyésztésről csak beszélgetni lehet. A foglalkozás ezért a pásztorkodásra, pásztorelre és pásztorművészetre épül.

A foglalkozás gyakorlati részében pásztorkunyhó modellt készítünk (agyag alapba, szalmából készítjük a kontyos kunyhót).

5) Táplálkozás – élelmiszerfeldolgozás, paraszti konyha

A paraszti munka utolsó egységében arról beszélgetünk, hogy a megtermelt élelmiszer alapanyagokat hogyan dolgozták fel a hagyományos paraszti kultúrában, melyek voltak a legfontosabb ételei a parasztságnak az adott korszakban. Szólunk tehát az őrlésről, tárolásról, tartósításról, az ételek elő- és elkészítéséről, az étkezési szokásokról is. A kiállítási egység sok szép tárggyal, fotóval segít bemutatni témánkat.

A gyakorlati részben agyagedényt készítünk. Megismerkedünk egy-két hagyományos étel receptjével is.

6) Kézművességek – a falusi önellátástól a városi céhes iparig

Ezt a foglalkozást is a másik kiállításban kezdjük, beszélgetünk a mesterségek kialakulásáról és megnézzünk néhány tárgyat az egyszerű, maguk készítette szerszámoktól a fejlett kézművestechnikák termékeiig.

A magyar kiállítás „Kézművességek” termei nemcsak arra alkalmasak, hogy mesterségekkel megismerkedjünk, hanem megbeszéljük azt is, hogy a paraszti munkaeszközök, a háztartás felszerelése, a házberendezés – a hagyományos paraszti kultúra valamennyi területét átszövik azok a tárgykészítő tevékenységek, amelyeket kézművességek összefoglaló elnevezéssel illetünk, készüljenek a családi önellátáson alapuló munka során, egy-egy termékre specializálódott háziiparos keze alatt avagy a városban működő céhekben.

A gyakorlati részben textilt festenek a gyerekek vagy kipróbálnak egy egyszerűbb szövési technikát.

7) Lakás (építkezés, házbelső), település

Ezt a foglalkozást is a másik kiállításban kezdjük, megnézzük a kiállított maketteket és fényképeket, a legegyszerűbb enyhelyektől a – már bútorokkal berendezett – jurtáig.

A magyar kiállítás két egymástól jelentősen különböző lakásbelső mutat be. Nemcsak a lakóterek beosztásával, berendezésével ismerkednek meg a gyerekek, hanem megpróbáljuk felidézni kik, hogyan élhettek ezekben az otthonokban, hogyan használhatták ezeket a tárgyakat, használati eszközöket.

Ezen a foglalkozáson is sok olyan tárggyal, fogalommal ismerkednek meg, amelyek eddig esetleg csak olvasmányaikban fordultak elő (pl. kemencepatka, sarokpad, sütőlapát stb.).

A gyakorlati részben „kályhacsempét” készítenek a gyerekek. Természetesen ez mesze van az eredeti csempe készítésétől, de kipróbálhatják hogyan kell negatív formát készíteni és a pozitívját kiönteni (a rendelkezésünkre álló anyagok: a gyurma és a gipsz).

8) Közlekedés, szállítás, kereskedelem (piac és vásár)

A megtermelt javak jelentős része piacokon, vásárokon cserél gazdát, s ezeket a termékeket oda kellett szállítani, ezért fontos a közlekedésről is beszélnünk. A vásárokat a kiállításban berendezett sátrak, tárgyak, fényképek, dokumentumok illusztrálják. A foglalkozás lehetőséget teremt arra, hogy megértsük a vásárok jelentőségét, megismerjék a sokféle árut, mérőeszközt. A vásárokon nemcsak árucseré folyt, hanem az ott megforduló sokféle ember híreket, véleményeket cserélt, kapcsolatokat teremtett, korabeli gyerekeknek a vásári bábjátékosok, mutatóanyagok szereztek élményt, a vásárfiák az otthonmaradottaknak okoztak örömet.

A foglalkozás gyakorlati részében: kartonból készítünk húzogatható figurákat vagy szituációs játékokat játszunk (pl. üzlet megkötése, alku, portéka kínálása stb.)

9) Az Életút

E kiállítási egységben az egyén életével ismerkednek meg a gyerekek. Hozzájuk legközelebb a gyermekkor áll, erről beszélgetünk a legrészletesebben. Összehasonlítjuk a kor falusi gyermekeinek életét, játékait az övékével. Ötleteket szerezhhetnek, hogy milyen játékokat készíthetnek maguknak. Felhívjuk figyelmüket arra, hogy hogyan jártak régen iskolába, mit jelentett számukra a tanulás, milyen tanszereik voltak. Megbeszéljük a munkába nevelődés fontos kérdését is.

Az ifjúkor, a házasság, lakodalom termét is részletesen megnézzük, kiemeljük a családi keret jelentőségét, míg az öregkor és halál témáján csupán néhány mondat kíséretében sétálunk át. A gyakorlati részben rongybabát készítünk.

10) Viselet

A bemutatott öltözetek olyan sok mindent árulnak el viselőjükről, hogy ezt a foglalkozást a sorozat végére tettük. Még így is csak néhány jellegzetes ruhadarabot emelünk ki. Pl. mekkora a különbség a mai értelemben vett és – a gyerekek fogalmai szerinti – divat és a közösség szigorú szabályai szerinti öltözködés között, hogy az öltözetek elárulták viselőjük korát, családi állapotát, vagyoni helyzetét és az alkalmat is, amikor magukra öltötték. A jellegzetes viseletdarabok közül kiemeljük a fejviseleteket, a kötényt, a vállkendőt, a gatyát, a szűrt és a subát. Megmutatjuk, mennyire más volt a munkaruha, mint az ünnepi viselet.

A gyakorlati részben a kiállításban rajzolnak a gyerekek.

11) Naptári ünnepek – jeles napok

Ez a téma tulajdonképpen három önálló foglalkozást jelent, amelyet mi is a naptárhoz kötünk.

a) A tavaszi ünnepek hagyományait a Húsvét előtti kb. egy hónapos időszakban mutatjuk be.

A foglalkozás középpontjában a Húsvét és a hozzá kapcsolódó népszokások állnak (a böjti időszak szokásai, a virágvasárnapi barkaszentelés és a barkához kapcsolódó hiedelmek, a kiszehajtás, a húsvéti ételek, a locsolkodás), de szólunk a Pünkösdhöz kapcsolódó szokásokról is.

A gyakorlati részben kipróbálják a gyerekek a méhviaszos tojásírást, megismernek többféle díszítőmotívumot és hagyományos, kevésbé ismert locsoló verseket.

b) A téli ünnepek hagyományai – Ádventől Vízkeresztig

A foglalkozásokat november végétől az iskolai téli szünet kezdetéig tartjuk.

A foglalkozások középpontjában a Karácsony és a hozzá kapcsolódó népszokások állnak (mit ünneplünk Karácsonykor, betlehemezés, a karácsonyi asztal, hagyományos ételek és a hozzájuk kapcsolódó hiedelmek, a karácsonyfa eredete, elterjedése Magyarországon stb.). Megismerkednek a tanulók az Ádvent idejére eső jelentősebb névnapokkal, a hozzájuk kapcsolódó hiedelmekkel, szokásokkal (Borbála, Miklós, Luca, Ádám-Éva), valamint a Karácsonyt követő népszokásokkal (regölés, háromkirály-járás) is.

A foglalkozás gyakorlati részében karácsonyfadíszet készítenek természetes anyagokból (szalma, gyékény), esetleg színes papírból.

c) Farsangi népszokások

Január végétől hamvazószerdáig tartjuk ezeket a foglalkozásokat.

A farsang eredetéről, a hagyományos paraszti kultúrában való megjelenéséről, a dramatikus játékokról szólunk a kiállításban a mohácsi farsangi felvonulás kellékei, a mohai álarcosok, a szatmári alakoskodók jelmezei és fényképek segítségével.

A foglalkozás gyakorlati részében hajtogatott papíralarcot készítenek a gyerekek saját fantáziájuk szerinti díszítéssel.

A Néprajzi Múzeum múzeumpedagógusai munkájuk céljának tekintik az ismeretátadáson túl az ifjúság világképének bővítését, más kultúrák elfogadását, saját kultúránk gyökereinek megismerését, megértését. Nagyon fontosnak érezzük az esztétikai nevelést, izlésformálást, a képesség- és készségfejlesztést, erkölcsi értékek elfogadtatását, a múzeumbajárás igényének kialakítását, a múzeumban való viselkedés megtanítását.